

Björktjära skola F–6

Plan mot kränkande behandling 2023/2024

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter.....	4
2	Förskolans och skolans uppdrag	5
2.1	Barnen och elevernas delaktighet	5
2.2	Vårdnadshavarnas delaktighet	5
2.3	Personalens delaktighet.....	6
2.4	Förankring av planen	6
3	Utvärdering	8
3.1	Utvärdering av fjolårets plan	8
3.1.1	Resultat av utvärderingen av fjolårets plan.....	8
3.2	Årets plan.....	9
4	Kartläggning	10
4.1	Kartläggningsmetoder.....	10
4.2	Områden som berörs av kartläggningen	10
4.3	Hur personalen har involverats i kartläggningen	10
4.4	Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen.....	10
4.5	Resultat	11
4.6	Analys	12
5	Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser	14
5.1	Kommande utvecklingsinsatser	14
5.1.1	Normer och värden	14
6	Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier	18
6.1	Barn, elever och vårdnadshavare	18
6.2	Personal anmäler kränkning.....	18
6.3	Rutiner för när barn och elever kränker varandra	18
6.3.1	Utred vad som hänt.....	18
6.3.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna.....	18
6.3.3	Följ upp och utvärdera	19
6.3.4	Dokumentera.....	19
6.4	Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning	19
6.4.1	Utred vad som hänt.....	19
6.4.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna.....	20
6.4.3	Följ upp och utvärdera	20
6.4.4	Viktigt att dokumentera	20
7	Begrepp.....	21
7.1	Diskriminering	21

7.2	Direkt diskriminering	21
7.3	Indirekt diskriminering	21
8	Trakasserier och kränkande behandling	22
8.1	Trakasserier	22
8.2	Kränkande behandling	22
8.3	Sexuella trakasserier	22
9	Repressalier	23
10	Diskrimineringsgrunder	24
10.1	Kön	24
10.2	Könsidentitet eller könsuttryck	24
10.3	Etnisk tillhörighet	25
10.4	Religion eller annan trosuppfattning	25
10.5	Funktionsnedsättning	25
10.6	Sexuell läggning	26
10.7	Ålder	26

1 Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Skola och fritidshem

Ansvarig för planen

Rektor

Vision

Björktjära skolas ambition är att rusta eleverna för framtiden. I detta ingår inte bara kunskaper och färdigheter utan även förståelse för och ett bestående avståndstagande från diskriminering, trakasserier och kränkningar. Det ska vara roligt, spännande, lärorikt och tryggt under skoldagen. Detta förutsätter att vi har ett väl förankrat och ständigt pågående värdegrundsarbete, att trivselregler och normer är kända av alla. Skolan har en medveten strävan att etablera ett gott samarbete med hemmen.

På Björktjära skola strävar vi efter ett arbetsklimat som gör att alla känner sig accepterade och respekterade. Ambitionen är att vår skola ska genomsyras av en positiv anda. Här har rektor, personal, elever och vårdnadshavare ett gemensamt ansvar.

2 Förskolans och skolans uppdrag

Varje förskola och skola ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola och skola ska

- sätta in åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling,
- varje år upprätta en plan mot kränkande behandling,
- involvera barn och elever i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten på förskolan och skolan för att ta fram planen,
- leva upp till handlingsplikten.

2.1 Barnen och elevernas delaktighet

Varje år ska eleverna vara med och utforma gemensamma ordningsregler som vi föredrar att kalla trivselregler. På klassrådet tar eleverna och lärarna upp förslag på regler för inomhus- och utomhusmiljö, men också hur de vill att vi ska göra i bibliotek och matsal för att alla ska trivas och må bra. De ska samordnas med förskoleklassernas- och fritidshemmets regler. På det första elevrådet vid höstterminens start har rektor samråd med eleverna om vilka gemensamma regler som ska gälla för hela skolan under kommande läsår, därefter fattar rektor beslutet.

Elevråd med representanter från varje klass i årskurs 1–3 och 4–6 träffas ca 2–3 gånger/termin i två olika grupper. Det är viktigt att dela upp, för att alla ska komma till tals och våga prata.

Tillsammans med kurator, skyddsombud, lärarrepresentanter och rektor gör elevrådsrepresentanterna en årlig trygghetsvandring i oktober för att uppmärksamma eventuella brister och otrygga platser i den sociala och fysiska skolmiljön, så bristerna kan förebyggas.

På fritidshemmet finns det ett fritidsråd på varje avdelning där barnens frågor och förslag kring fritidstiden och trivselregler kan lyftas, kring hur man vill ha det.

Eleverna är delaktiga genom att de svarar på en elevenkät om trygghet och studiero från kommunen. Svaren är viktiga delar i vårt förebyggande arbete.

Skolan har matråd med elever, lärare, rektor och bispisningspersonal 1–2 ggr per termin i samband med elevråden. Det har en positiv påverkan på matsalsmiljön.

2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Varje termin har elever och vårdnadshavare utvecklingssamtal tillsammans med sin mentor där elevens utveckling mot målen, trivsel och kamratrelationer diskuteras. Där kan synpunkter komma in som sedan eventuellt kan användas i planen.

När behov uppstår kallas elever och vårdnadshavare till samtal och om det gäller tex kränkningar då hänvisar vi till innehållet i planen och våra rutiner kring kränkande behandling.

På föräldramöten på skolrådet kan frågor kring planen diskuteras och där får vårdnadshavare också ges möjlighet att lämna synpunkter.

Planen läggs ut på Unikum och Bollnäs kommuns hemsida. Synpunkter på den befintliga planen kan då komma att användas i revideringen av den nya planen.

2.3 Personalens delaktighet

Personalen tittar på enkätresultaten för trygghet och studiero i juni. Tillsammans görs då analyser som leder till olika åtgärder i vår plan mot kränkande behandling och trakasserier. Det gäller både skola och fritidshem.

Under oktober revideras planen mot kränkande behandling och trakasserier tillsammans med personalen, efter att arbetslagen fått lämna synpunkter på den gamla planen.

Vi repeterar även riktlinjerna för hur kränkingsärenden ska registreras, utredas, åtgärdas, följas upp och avslutas på studiedagar i januari och oktober, så att all personal ska ha kännedom om ansvaret.

Vi har en studiedag i september där vi pratar normer och värden och analyserar insatserna och det vi skrivit i planen föregående år.

Efter utvecklingssamtalsperioden träffar mentorerna elevhälsoteamet på arbetslags -EHT för att diskutera klassen på gruppnivå (socialt och kunskapsmässigt). Detta för att bland annat se över vad som behöver göras i de olika klasserna för att främja trygghet och studiero och förebygga kränkningar.

2.4 Förankring av planen

Planen mot kränkande behandling och trakasserier ska förankras hos elever, vårdnadshavare och personal och den läggs ut på i Unikum.

Delar tas också upp på klassråd, elevråd, föräldramöten och med personalen på konferens.

Rektor ansvarar för att

- all personal får kontinuerlig uppdatering om planens mål och innehåll,
- alla vårdnadshavare får tillgång till skolans plan via Unikum och ges möjlighet att lämna synpunkter inför nästa revidering av ny plan.

Pedagogerna ansvarar för att

- verka för att planen följs,
- alla elever har kännedom om planens innehåll och vet vad som är en kränkning och vad som inte räknas som en kränkning.

Eleverna ansvarar för att

- engagera sig för att leva upp till planen mot kränkande behandling,
- medverka vid uppföljning och revidering av planen.

Vårdnadshavare ansvarar för att

- ha kännedom om planen mot kränkande behandling och dess innehåll,
- samverka med elev, skola och verka för att planen efterlevs.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering av fjolårets plan

Utvärdering och redigering av planen sker tillsammans med personalen på skolan. Utvärderingen görs med stöd i kvalitetsredovisningar, APT, konferenser, elevenkäter, elevråd, utvecklingssamtal och formella eller informella samtal med elever och personal, samt utifrån det som framkommit i årets trygghetsvandring.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

All pedagogisk personal på skolan tillsammans med elevhälsan och skolledning ska utvärdera planen.

3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Alla elever vet nu vilka elevhälsan är och vilka som ingår, därför att elevhälsan varje höst går runt i klasserna och berättar om sig själva och vad personal som ingår i den gruppen kan hjälpa till med.

Vi jobbar med värdegrundsarbete kontinuerligt i alla årskurser.

Lärare ska informera om Plan mot kränkande behandling i klassen och som stöd kan de ta med kuratorn. Den delen kan bli lättare när vi får en kurator på 60 % efter nyår.

Kränkningsanmälan görs i Stella av den personal som uppmärksammar en kränkning. Det är bra om lärare/fritidspedagoger tar stöd av kollega om man är osäker när man gör utredning och föreslår åtgärder.

Vi har under två studiedagar under läsåret tittat på webb föreläsning om vad kränkande behandling är enligt skollagen och vad som inte är det, vad är anmälningsskyldighet och hur ska det utredas och följas upp mm. Personal har fått ställa frågor och vi har gått igenom blanketter och Stella, där ärenden ska registreras. Allt för att all personal ska bli säkrare.

Trivselregler är uppsatta på väggen i klassrum, bibliotek och matsal.

Separata regler för utemiljön, sommar och vinter har kompletterats med större fokus på inomhusmiljön och klassrummen.

Vi har gjort en arbetsbeskrivning för vad rastvärdar ska göra. Alla rastvärdar ska ha väst på sig. Det ska framgå på rastvärdarnas schema vilken yta respektive rastvärd ska cirkulera på (uppe eller nere på skolgården), så att eventuell vikarie vet var hen ska vara.

Det finnas personal i omklädningsrummen vid ombyte och dusch, för att förhindra bråk och kränkningar.

Vi arbetar kontinuerligt med elevernas språkbruk.

3.2 Årets plan

Årets plan ska utvärderas senast 2024-10-30.

Planen kommer utvärderas genom diskussioner och analyser i arbetslagen, under konferenser, i utvecklingssamtal, i elevhälsoteamet, på elevråd, föräldramöten och på skolråd.

En kommunövergripande trivselenkät genomförs i början av vårterminen. I samband med läsårets slut kommer hela personalen att gå igenom och utvärdera höst- och vårterminens arbete och insatser. I analysarbetet tar vi hänsyn till att de yngre barnen kan missförstå frågorna, vilket kan påverka svaren och resultaten.

Vi analyserar samtliga Stellaärenden och anmälningar om kränkande behandling för att se mönster och hitta förebyggande aktiviteter, samt se över på organisationsnivå vad som kan göras för att förhindra kränkande behandling. I arbetet involveras elevhälsan.

Vi ser över de otrygga platser som framkommit i vår trygghetsvandring, med åtgärder och ansvar.

Rektor tillsammans med personalen ansvarar för utvärderingen.

4 Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

Trygghetsvandringen genomförs och återkopplas till lärarlagen och klasskamraterna, varje höst.

Vi har elevråd för att eleverna demokratiskt ska kunna påverka och utvärdera.

De kränkingsanmälningar som skrivits följs upp sammanställs utifrån olika kriterier.

Elevernas närvaro förs in i Skola24 enligt kommunens riktlinjer, frånvaron följs upp av mentor fortlöpande, samt av rektor och elevhälsa en gång per månad. Där kan det framgå att kränkningar eventuellt kan vara en orsak till frånvaron.

Enkät om trygghet och studiero genomförs med eleverna i kommunens alla skolor.

Vi har rastvärdar och vuxenledda rastaktiviteter av en fritidspersonal 2 ggr/v, där kränkningar kan uppmärksammas. Assistenterna är också ute med elever och kan stötta och avbryta konflikter.

Observationer görs av personal och elever.

4.2 Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen

- Studiedagar
- Konferenser
- Arbetslagsmöten
- Skyddsron
- Trygghetsvandring
- APT
- Medarbetarsamtal
- Kommunövergripande enkäter

4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Vid trygghetsvandringen har eleverna deltagit och kartlagt de områden på skolgården och i lokalerna som känns otrygga. Vi har planerat in åtgärder på alla delar där vi haft möjlighet och återkopplar dem till eleverna.

- Alla elever är involverade i arbetet med skolans regler.
- En stående punkt på klassrådet, elevrådet och fritidsrådet ska vara att diskutera hur vi har det i gruppen.
- Eleverna besvarar kommunenkäten om trivsel (trygghet och studiero) på skolan.
- Vid utvecklingssamtal kan viktiga synpunkter komma fram.
- Även vårdnadshavare får besvara enkäten kring trygghet och studiero.

4.5 Resultat

Tidigare visste inte alla elever vilka elevhälsan var och vilka som ingår, så elevhälsan går varje höst gå runt i klasserna och berätta om sig själva och vad de som ingår i den gruppen kan hjälpa till med. Den rutinen har genomförts även höstterminen 2023.

Vi jobbar med värdegrundsarbete i samtliga årskurser och har lagt ett stort fokus på språkbruket. Det har utvärderats i klasserna och tagits upp på elevrådet och vi ser en positiv utveckling framför allt i de yngre årskurserna. Under vårterminens elevråd har det utvärderats och alla klasser uppger att det blivit bättre, men vissa har fortfarande arbete kvar att göra.

Vi har även tagit upp språkbruket på föräldramöte för F-4 höstterminen 2023 och bett om vårdnadshavarnas stöd i arbetet. De har då bland annat pratat om att de kan begränsa skärmtid och se över vilka kanaler och sociala medier som barnen är inne på. Vi förstår att de påverkas av innehållet och dialogerna, men även av spel de använder och många använder forum/spel som inte är avsedda för deras ålder.

Ett förslag från en vårdnadshavare är att lägga ut information hur man kan ställa in åldersinställning på tex YouTube. Vi kommer att ta upp frågan mer på Skolrådet.

Lärare önskar få stöd ibland av kurator att presentera planen mot kränkande behandling och trakasserier i klasserna.

Vi behövde förtydliga kommunens rutiner för att alla ska förstå stegen kring kränkningar:

- Kränkingsanmälan görs i Stella av den personal som uppmärksammar om en eventuell kränkning.
- Det är bra att vara två personal när man pratar med eleverna och gör utredningen på en separat blankett.
- Det är viktigt att även vittnen får berätta vad de sett och att det tydligt framgår vem som sagt vad, var och när saker skett och att allt dokumenterats i utredningsblanketten.
- Först därefter kan det avgöras om en kränkning har ägt rum eller inte enligt skollagens definition.

- Är det en kränkning ska även åtgärd skivas in av lärare/fritidspedagog och blanketten skickas till rektor, biträdande rektor och kurator.
- Rektor avgör sedan om åtgärden är tillräcklig eller behöver ses över och omfatta mer än det personalen kan besluta om själva.
- Blanketten skickas tillbaka till anmälaren och åtgärden ska följas upp och det ska dokumenteras vem som gör det och när och vad uppföljningen kommit fram till.
- Först då den som blivit kränkt säger att den inte längre upplever sig kränkt så kan blanketten skickas tillbaka till rektor så hen kan avsluta ärendet.
- Vårdnadshavare ska informeras både då ärendet startas och när man beslutar om åtgärd, eller att det framkommit att ingen kränkning kan konstateras, samt vid avslut.
- Informationen gäller både den kränkta eleven och den som kränkt, samt deras vårdnadshavare.

Skolans trivselregler är uppsatta på väggen i alla klassrum, bibliotek och matsal.

Önskemål finns att även plasta in och sätta upp regler på Slaktaberget, för att undvika konflikter.

Alla rastvakter har nu väst (rosa assistenter, gula rastvärdar) på sig och är synliga för eleverna. De vet var de ska cirkulera, det vill säga uppe eller nere vid fotbollsplanen eller vid Slaktaberget. Positionerna är märkta med U eller N på rastvärdarnas schema. Vi visar våra rutiner för nyanställda och vikarier.

Det finns personal i omklädningsrummen vid ombyte och dusch enligt schema. Vid enstaka tillfälle så tittar bara idrottslärare till eleverna, men för nästan alla klasser så finns annan personal tillgänglig.

Vi har åtgärdat och satt in nya lås på alla toaletter, som nu måste låsas upp med specialnyckel. Tidigare så var elever rädda att gå på toaletten om någon lätt kunde låsa upp och komma in.

4.6 Analys

Utifrån den analys som gjorts av elevenkäterna i vår, samt trygghetsvandringar och elevråd mm, har vi planerat att sätta in nya åtgärder, samt fortsätta att arbeta med åldersblandade aktiviteter under, exempelvis rastaktiviteter, rastbod och friluftsdagar. Detta för att stärka samarbete och gemenskap, samt att vi i skola och fritids ska få en stark ”vi-känsla” för att främja goda relationer.

Aktiviteter kommer vi att arbeta med under och genom;

- Vardagsinsatser
- Klassråd

- Föräldraråd
- Elevhälsa
- Gemensamma projekt
- Ordnings- och trivselregler

5 Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser

5.1 Kommande utvecklingsinsatser

5.1.1 Normer och värden

Både under skoltid och fritidstid är grundläggande demokratiska värderingar och konsekvenser av egna handlingar ett ständigt pågående arbete. Eleverna har möjlighet att påverka undervisningens innehåll och får tex välja olika redovisningsformer. Det är kursplanerna som styr vad eleverna ska lära sig – de kan påverka främst ”HUR” delen och till viss del även innehåll utifrån egna intressen inom kursplanernas ram och lärarnas planeringar. *Det är pedagogernas ansvar under hela skolåret.*

Skolan tar upp frågeställningar och röstar om saker under lektioner, på klassråd, elevråd, fritidsråd och matråd, för att göra elever medvetna om vad majoritetsbeslut innebär. *Det är pedagogernas och rektors ansvar under hela skolåret.*

Elever får ibland välja innehåll när vi jobbar med teman och lärare påminner om olika delar där elever får vara med och påverka innehållet, så att de blir mer medvetna om den demokratiska processen och känner att de får möjlighet till inflytande. *Det är pedagogernas ansvar under hela skolåret.*

Lärare och fritidspedagoger har också i vissa årskurser informerat om vad man får skriva, eller dela på nätet och vad som är ok, eller inte. Även våra bibliotekarier har bokats in för att komma till klasser på mellanstadiet efter lärare och elevers önskemål, för att berätta om nätetik. *Det är pedagogernas ansvar att ta upp i klasserna och ibland bjuda in bibliotekarier vid behov.*

Vi arbetar både med Barnkonventionen och med vår Plan mot kränkande behandling där alla människors lika värde och inflytande lyfts upp under skoldagen och under fritidstid. *Det är pedagogernas ansvar under hela skolåret.*

På elevgruppers initiativ så har bland annat Prideflaggor köpts in och hängts upp av eleverna. *Det är rektors ansvar att lyssna på och möjliggöra en bra skolgång för alla elever och aktivt visa att man står bakom alla människors lika värde.*

Enkät svar

Vi har analyserat enkäterna under vårterminen 2023 och sett att många klasser gått framåt och har goda resultat på trivsel, trygghet och studiero, medan andra behöver fortsatt arbete och åtgärder för att nå bättre nivåer. En mycket positiv utveckling kan ses i de yngre åren, det vill säga nuvarande F-2.

Förhindra kränkningar

Skolans rutiner för var elever kan vända sig om de upplever sig kränkta eller om de ser någon som de uppfattar blir kränkt är kända för alla. Uppföljningar efter åtgärder av kränkningsärenden i Stella har inte kunnat göras fullt ut på grund av systemfel och därför har inte alla ärenden kunnat avslutas, även

om ärendena är utredda och klara. Det är något som vi sett över samt repeterat och förtydligat för att de nya rutinerna ska följas bättre under kommande läsår. Vi hoppas att det nya systemet Prorenata som köpts in ska ha ett enklare administrativt upplägg. Uppföljning och återkoppling till elev och vårdnadshavare är en viktig del i det förebyggande arbetet som vi därmed kan förbättra.

Vi anmäler misstänkta kränkningar. Det innebär dock inte att det sker fler kränkningar än tidigare på skolan, då det ibland framkommer att flera kränkningar inte definieras som kränkning enligt skollagen, efter att utredningarna är klara. Här behöver både elever, personal och vårdnadshavare få mer information så de känner till tolkningen enligt skollagen, om vad som räknas som en kränkning och vad som inte gör det. Lärare har fått information men mer information behöver gå ut till vårdnadshavare på tex föräldramöten. Det är viktigt att inte tillrättavisningar för att säkerställa trygghet och studiero och som sker på ett ok sätt enligt skollagen inte uppfattas och tolkas som en kränkning.

Eleverna på skolan ger i vår enkät mycket höga värden på att vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon varit elak mot någon annan elev.

Vi har kunskaper om hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling uppstår och vilka faktorer som skapar en trygg miljö där alla barn och elever blir respekterade som de är, men skolan behöver bli bättre på det förebyggande arbetet. Vi hoppas kunna lägga mer tid på detta när ny kurator och biträdande rektor är på plats efter nyår.

Vi har på ett föräldramöte presenterat vår elevhälsa. De har fått berätta om vad de kan erbjuda och vad de arbetar med inom sin profession. Varje höst går de runt i klasserna och berättar om sina uppdrag för eleverna. Kännedom om deras arbete är viktigt i det främjande och förebyggande arbetet.

Trygghet

Vi kan se i enkätsvaren att eleverna känner sig trygga på Björktjära skola. Åk 6 hade något lägre resultat men ändå ok, vilket kan ha påverkats av klassdelning från tre klasser i åk 2 till två i åk 3, med många lärarbyten under mellanstadiet. Kontinuitet är viktigt och att skapa trygghet i gruppen.

Vi behöver jobba mycket med gruppprocesser, så att elever vågar vara drivande och visa sina kunskaper, men också svara fel och ställa frågor om man inte kan, utan att få kommentarer av sina klasskompisar. Det handlar egentligen om att alla ska bli accepterade för dem de är och kunna uppskattas för det i gruppen och att det är ett aktivt arbete som pågår hela tiden. I det arbetet ingår också att lärare uppmärksammar både på raster och lektioner, om negativa kommentarer och handlingar sker och markerar att det inte är ok, samt skriver kränkingsanmälningar vid behov.

För att öka tryggheten har vi rastvärdar på alla raster och har identifierat otrygga platser där personalen kollar extra. Även i omklädningsrum finns extra personal för att trygga upp. Vi har bytt ut alla lås på toaletterna så de inte går att låsa upp utifrån utan specialnyckel. Vi kommer att installera en skärmvägg vid flickornas entré till omklädningsrummen för att minska in-

syn. Det har vi tyvärr inte kunnat göra i år på grund av ekonomin men hoppas kunna göra det nästa år.

Vi arbetar i alla klasser för att skapa ett så tryggt och positivt klimat så att alla elever ska våga räcka upp handen och känna att det inte är så farlig att säga fel, eller att fråga om hjälp om man inte förstår. Det har vi lyckats bra med i de allra flesta klasserna och vi har mycket höga värden på trivsel och trygghet generellt.

Studiero

Vi har fortfarande en bit kvar innan vi kan vara nöjda med studieron, från åk 3–6. I förskoleklass upp till åk 2 ser det bra ut.

Vi planerar att arbeta mer med värdegrundsövningar, varierade lektionsuppbygg, arbeta med tydlighet kring vad eleverna ska göra på lektionen, mer relationsskapande och styrda aktiviteter för att främja studieron, men även försöka anpassa lärmiljön mer. Vi fortsätter att medvetandegöra eleverna om vad studiero är och koppla dem till trivselreglerna, samt uppmärksamma och ge positiv förstärkning till förbättringar och bra beteende.

Utifrån lärares klassrumsledarskap arbetar vi vidare med tydlig uppstart (förväntningar) och avslut på varje lektion (exit ticket), individanpassar med samma grundmaterial, designa undervisningen så alla blir delaktiga, dagens ord/begrepp mm. Vi kommer vi även att använda time-timer, schema med bild-stöd på tavlan för F–3, samt arbeta med gemensamma förhållningssätt.

Vi har infört mobilförbud under skoltid och förtydligat att det enligt skollagen inte är tillåtet att spela egna spel som inte lärare bestämt på skolans digitala enheter.

Fritidssamordnare genomför fler rastaktiviteter i höst och frivilliga elevgrupper sköter utlåningen i vår nyöppnade rastbod. Fysisk aktivitet under skoldagen påverkar också koncentration och studiero under lektioner.

Ordningsregler/Trivselregler

Vi har uppdaterade trivselregler framtagna av elever för både klassrummet, matsalen, korridor och bibliotek, samt utemiljö som fungerat väl och är kända för alla och uppsatta i lokalerna.

Vi har höga förväntningar på våra elever och mycket höga värden på enkäten angående både **Anpassningar efter elevens behov** - mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det och kring **Utmaningar** - i min skola finns det extra uppgifter när man är klar.

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
Diskriminering och kränkande behandling	Utbildning i hantering av kränkande behandling och tillbud.	2024-08-31	Susanne Froms	
Studiero	Ledarskap och lektionsstruktur	2024-08-31	Susanne Froms	

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
	Designa undervisningen	2024-08-31	Susanne Froms	
Eleverna ska ha en trygg skolgång	Språkbruk	2024-08-31	Susanne Froms	
	Rutiner för rastvärdar	2024-08-31	Susanne Froms	

6 Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier

Enligt Skollagen ska personalen **anmäla** till rektorn om de får veta att barn/elev känt sig kränkt. Rektorn ska i sin tur anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Skyldigheten gäller inte bara vid upprepade kränkningar, utan även vid enstaka händelser. Ingen värdering av allvaret i händelsen ska göras före anmälan. Uppgifterna som anmäls ska **utredas**. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på förskola/skola får veta att en elev känt sig kränkt. Med utredningen som utgångspunkt ska **åtgärder** vidtas som får eventuella konstaterade kränkningar att varaktigt upphöra.

6.1 Barn, elever och vårdnadshavare

6.2 Personal anmäler kränkning

Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) i Stella. Rektor och huvudman får då meddelande om att anmälan gjorts.

6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra

6.3.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskild kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om ett barn eller en elev har blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att snabbt vidta åtgärder. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare,
- samtala med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behandling,
- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda,
- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker,
- se över gruppindelningar och schemaläggning,
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog,
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

6.3.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomförs nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.3.4 Dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer generella insatser.

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning

6.4.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska utredningen genomföras av person utsedd av skolchef.

Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare,
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns,
- ta hjälp av särskilt kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer,

- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om personal har utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska närmsta chef besluta om åtgärder mot denne. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid konsulteras med HR-avdelningen. I sådana ärenden ska skolchef informeras.

6.4.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomför nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.4.4 Viktigt att dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

7 Begrepp

7.1 Diskriminering

Diskriminering är när förskola/skola på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

7.2 Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

7.3 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskola/skola indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

8 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

8.1 Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

8.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

8.3 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/elevernas lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

9 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

10 Diskrimineringsgrunder

10.1 Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst (sexuella trakasserier)

10.2 Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. (trakasserier)

10.3 Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

10.4 Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)

10.5 Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]
- Patrik som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta stilla. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!". (diskriminering och trakasserier)

10.6 Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan anordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

10.7 Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men det fortsätter i alla fall. (trakasserier)